

Андрій Любка

Вечір у Стамбулі

Роман

Meridian Czernowitz

2025

**У цій книжці меншість подій, імен та
ситуацій вигадана чи навмисно перекру-
чена автором. Решту продиктувало життя.**

This world is mine for the taking.

Eminem

Розділ 1

Полювання на дурника

Мене завербували настільки вміло, що я навіть не усвідомив, як став агентом українських спецслужб. Здавалося, йдеться про невеличку послугу. Ніхто не попередив, що за неї мене можуть вбити, якщо щось піде не так. А я, телепень, не допетрав, що якщо все піде так — мене все одно приберуть, аби замести сліди.

Треба визнати, вони подбали про те, щоб справити враження від самого початку. Сцена була наче вирізана з голлівудського блокбастера. Я саме вийшов зі спортивного комплексу «Зінедін» на околиці Ужгорода, де плавав тричі на тиждень. Перейшов кілька метрів до приміщення готелю, зайшов у ресторан і кивком голови одночасно привітався й замовив сніданок. Мене тут знали. У потемках зали безшумно охолоджував повітря кондиціонер, створюючи приємний контраст із розпеченим серпневим ранком назовні.

Я особливо любив приходити сюди влітку, коли спрагли водних розваг люди заповнювали відкриті водойми й басейни розважальних комплексів. У такі місяці цей спортивний басейн порожнів, тож можна було плавати на самоті. Тиша сприяла роздумам і концентрації. Зазвичай саме на плавальній доріжці завдовжки в 25 метрів я вигадував ідеї для своїх есеїв і сюжетні колізії для художніх творів.

Змінюючи стилі й темп, я пропливав два кілометри за годину, приймав душ і йшов у ресторан снідати. Взимку брав континентальний сніданок, а в теплу пору року полюбляв норвезький, з лососем і авокадо. До нього завжди замовляв апельсиново-грейпфрутовий фреш, подвійне еспreso і келишок коньяку «Тиса». Хтось би сказав, що алкоголь об одинадцятій ранку — це занадто, але я дотримувався думки, що краще пити вдень, а не ввечері. Щоб дати тілу й свідомості порозкошувати відкритою свободою й розслабленістю. Який сенс випити добрий напій і вкластися спати? Це так само, як із вродливою жінкою: кохатися з нею треба при світлі, щоб дати втіху очам.

Того ранку я длубався в тарілці виделкою, а в другій руці тримав телефон, читаючи новини з фронту. Задвигтів механізм під стелею, і я здивовано відвів погляд. На панорамні вікна опускалися непроглядні ролети. До зали увійшли двоє чоловіків

у чорному одязі й сонцезахисних окулярах. Під плечем у кожного висіла кобура з пістолетом. На мене вони не дивилися. Кельнерки вжедесь і слід загув.

Із протилежного боку до зали прямував худорлявий жилавий чоловік середніх років. Владний крок урочисто відлунював у тиші. Мені спало на думку, що це хтось із багатіїв чи кримінальних авторитетів, які полюбляли приїжджати сюди разом зі своїми футбольними клубами. Відколи почалася війна, тилловий Ужгород почав приваблювати сильних світу сього — з усіма позитивними й негативними наслідками.

Чоловік ішов прямо до мене. Дивився незворушно, без емоцій. Я почувався ні в сих ні в тих — припинив жувати, виделка застигла в руці. Не розумів, чи загрожує мені небезпека. Треба тікати чи приязно усміхнутися? Може, цей багатій просто хоче привітатися зі знаменитим письменником?

— Доброго дня, пане Арсене, — безбарвним голосом сказав він, підійшовши до столу.

Я кивнув головою. У повітрі застигла напруга, яка матеріалізувалася в моєму горлі клубком і заважала сковтнути слину. Тим часом ролети опустилися, й зала потонула в потемках, які розсіювало тільки світло з лобі готелю. Гевали з пістолетами застигли біля дверей і через свої чорні окуляри дивилися в темний зал. Безмозкі тварини.

Не питаючи дозволу, незнайомець відсунув стілець і сів до столу боком, щоб випростати ноги. Взутий у стильні замшеві мокасини, вбраний у темно-сині джинси й світлу футболку поло, він скидався на людину, що після цілого дня на пляжі вийшла на променад портовим містом. Зневажливо кинувши оком на мій коньяк, він простягнув руку до кошика з тостами, взяв шматок і вмочив хліб у жовток яйця на моїй тарілці.

— Ніколи б не подумав, що в такому місці може бути смачно, — сказав він, наближаючи хліб до рота.

Свіжий жовток розтікався по шматку й ось-ось мав скрапнути на джинси незнайомця, тож йому довелося швидко нахилитися до столу й дещо незграбно вполювати губами їжу. Це зруйнувало кінематографічний ефект його появи і вивело мене із заціпеніння.

— Якщо ви голодний, я можу замовити вам ще одну порцію, — звична самовпевненість поверталася до мене.

Чоловік глянув на мене спідлоба й поблажливо усміхнувся, ніби знав, що я відповім йому саме так. Блефував, начебто все й далі йде за його планом. Щоб закріпити це враження, він знову потягнувся шматком хліба до моєї тарілки.

— Беріть і рибу, разом смачніше. Лосось не свіжий, він з вакуумного пакування, але сіль усе це

приховує, — я знову був собою, тож рукою підсунув тарілку ближче до незнайомця. Тепер не він панував над ситуацією, демонструючи свою силу й пасивну агресію, а я віддавав йому недоїдки зі свого столу: — Якщо хочете, я попрошу запакувати вам решту з собою.

Незнайомець знову всміхнувся. Охоронці незворушно стояли, напруживши біцепси під натягнутими футболками. Я вже хотів відпустити жарт про те, що можу нагодувати і їх, але візаві мене випередив:

— Пане Арсене, приємно познайомитися, — тепер його голос набув ділових ноток.

— Не можу відповісти вам тим самим, — відрубав я, витираючи кутики уст серветкою.

Це був знак, що мою трапезу закінчено.

— Не гнівайтесь, я ваш друг, — промовив чоловік, витер руку й сягнув по щось у задню кишеню джинсів.

На мить перед моїм обличчям зблиснуло посвідчення з гербом України на шкіряній палітурці і фотографією всередині, але через напівморок я нічого не встиг розгледіти. Либонь, так і було задумано.

— Віктор Тимченко, підполковник Служби безпеки України, — представився чоловік.

Я відкинувся на спинку крісла й уважно глянув на нього. Рівномірно, наче навмисно, засмагла

шкіра, коротка зачіска, ідеально поголене обличчя, відкрите чоло й глибоко посаджені тьмяні очі, що сканували мене некліпно. Років сорок, але, може, й трохи більше: вік приховувала бездоганна фізична форма. Лаконічний годинник на лівій руці. Загалом, образ досить екстравагантний, як на офіцера української спецслужби. Мокасини, поло, показна доглянутість — так радше міг би виглядати жиголо, а не офіцер СБУ, приречений характером держави, яку мав берегти, на вічний маятник між праведним безгрошів'ям і спокусою рекету.

— Я маю до вас важливу справу, — мовив він і присунувся ближче до столу.

Я продовжував мовчати, обравши оборонну тактику. Що такого міг я накоїти? Їзда автомобілем після ранкового коньяку? Неповна сплата податків із західних гонорарів після публікації моїх книжок? Чи, може, київський високопоставлений урядовець пронюхав, що я сплю з його дружиною, яка з дітьми евакуювалася до мирного Ужгорода, і постановив відомстити?

— Я вас слухаю, — сказав я й зітхнув уголос так, щоб показати, як мені, людині популярній і впливовій, у печінках сидять різні важливі справи.

Підполковник навпроти мене зробив виразну паузу, щоб своїм наступним словам надати більшої значущості. Я опанував себе, і мені ця ситуація почала здаватися обурливою. Подумки я вже

готувався виставити їх надвір і пригрозити публічним скандалом. У робочий час за кошти платників податків розгулювати тиловим містом і їсти з тарілки письменника — це точно місія спецслужби?

— Нам потрібна від вас невеличка послуга, пане Арсене.

— Нам — це кому?

— Україні.

— Звучить занадто пафосно, у книжку я б таке не пропустив, — примружився я. — Переходьте до справи.

— Пане Арсене, справа надзвичайно проста. Через два тижні у вас виступ у Стамбулі, правильно?

— Так і є.

— Ми б хотіли попросити вас про одну послугу в цьому місті.

— Ми — це хто? Ви говорите як англійська королева, — примирливо усміхнувся я; мені хотілося, щоб саме я задавав тон розмові, стилістика завжди керує ходом бесіди.

— Ми — це управління контррозвідки Служби безпеки України. Так зване «5-те управління». Ви могли чути про нашу роботу, — з гордістю відповів Віктор Тимченко.

— Міг чути, а міг і не чути, — сказав я, намагаючись пригадати щось про це управління, але даремно. — Чим саме я можу допомогти?

— Ви знаний письменник, багато, навіть під час війни, подорожуєте світом, — сказав підполковник так, ніби це особисто його заслуга і я маю бути йому до скону вдячний. — Ось зараз ви плануєте поїздку до Туреччини, де будете розповідати про свій новий історичний роман, пов'язаний з постаттю Михайла Чайковського. Ваш головний герой добре відомий туркам, це Садик-паша, українець, який прийняв іслам і служив султану, зокрема й під час Кримської війни в 1850-х роках, тобто воював проти Росії. Йдеться про тему й персонажа, які самі собою цікаві туркам, адже це частина і їхньої історії та культури. Вас запрошує на виступ турецький Пен-клуб, вони ще минулого місяця розпочали анонсування події. У вас буде виступ для турецької аудиторії, зустріч із зацікавленими науковими й студентськими колами в університеті, заплановано також формат івенту з тамтешньою українською діаспорою, адже все це відбуватиметься якраз в околицях Дня Незалежності України. Словом, у вас буде кілька чудових і насичених днів у Стамбулі.

— Я був би вдячним, якби ви розповіли мені щось таке, чого я сам не знаю, — дещо роздратовано зреагував я, оскільки офіцер виразно дав зрозуміти, що йому відомо значно більше, ніж можна видобути з відкритих джерел. Про деякі деталі, зокрема про університет, який влітку не працює,

але запрошував мене на літню школу, і про українську діаспору я ще тільки вів переговори з організаторами. Невже він має доступ до моєї поштової скриньки?

— Не поспішайте, пане Арсене. Я змальовую вам загальну картину, щоб ви краще розуміли логіку. Повторюся: ви — відома людина, вас самі турки запросили в Стамбул, у вас запланована серія активностей. Таких же, як відбуваються в інших містах, куди ви їдете. Ось нещодавно в Стокгольмі ви провели п'ять днів: презентація, панельна дискусія, кілька інтерв'ю, зустріч з діаспорою, вечеря з організаторами, беркицяння з Агатою з Польського інституту, — останні слова Тимченко вимовив сухо й погрозливо.

— Це не ваша справа! — відрубав я, відчуваючи, як мені бракне повітря.

Отже, він знає про Агату. У Стокгольмі я був у червні, минуло два місяці. Це означає, що вони стежать за мною досить давно. Навіть за кордоном. Або ж, що більш вірогідно, читають і мою пошту, і месенджери, там же все є. Навряд чи Агата має до них стосунок: ми познайомилися ще 10 років тому у Варшаві, де вона працювала в одному з музеїв, де я виступав на фестивалі. Ми того вечора добряче випили й опинилися в ліжку. Нічого кримінального, обоє на той час були несімейними. А після

того бачилися ще кілька разів — у Варшаві, а згодом і в Гамбургу та Стокгольмі, де жінка працювала у філіях Польського інституту. Ми не близькі, просто багаторічний флірт і можливість за нагоди мати добрий секс без наслідків. Ми ніколи не з'їжджалися кудись навмисно для побачень, усе траплялося, тільки якщо випадково опинялися в одному місті...

— Звісно, що не наша. Тобто не моя, — повільно, розкошуючи владою, яку дає йому знання, продовжив Тимченко. — Можливо, це справа вашої дружини, але нас це також не стосується.

Ця шпилька вже точно була зайвою. Занадто дешево вони хотіли мене взяти. Цей підполковник явно недооцінював, скільки галасу може здійснити відомий письменник, якщо захоче у своїх соцмережах розказати про невинуватий тиск з боку спецслужб.

— У мене обмаль часу, — сказав я правду. — Після сніданку я зазвичай працюю.

— Звісно, пане Арсене. Ви відвозите доньку в садок, тоді приїжджаєте в басейн, плаваєте тут завжди рівно годину, приймаєте душ і приходите сюди снідати. Сніданок розтягується на годину, ви читаете новини, п'єте каву й коньяк, а тоді їдете додому і три-чотири години працюєте за комп'ютером. Ми знаємо ваш типовий розклад.